

Pleitnota t.b.v. het Waterschap Hunze en Aa – 30 mei 2009

Wij vragen graag uw aandacht voor de door de Stichting Landschap Oldambt ingediende bezwaren tegen het Ontwerp-inrichtingsplan Benedenloop Westerwoldse Aa c.a., te vinden in de “Concept – Nota Reacties en Commentaar” van uw DB en van GS. (Wij staan daar als inspreker nr. 30 genoemd, op blz. 59 t/m 63) Helaas bevatten de reacties en commentaren op onze ingediende bezwaren geen argumenten die onze zorgen wegnemen: aan landschap en cultuurhistorische waarden wordt door dit plan onnodig grote schade toegebracht. Wij hopen dat U onze argumenten en die van uw DB, zoals zij in de nota te vinden zijn, zelf kritisch zult willen toetsen. In het onderstaande vindt u vervolgens onze dupliek.

I. Dat “nadrukkelijk rekening [zou zijn] gehouden met het landschap”, zoals de Nota Reacties en Commentaar op meerdere plaatsen stelt, wordt helaas niet waargemaakt¹. Dat is slechts marginaal het geval. Natuurlijk: het had nog erger gekund, maar de relatief kleine aanpassingen maken het plan nu niet vanuit landschappelijk oogpunt wel goed genoeg. Daarvoor is rond de Hamdijk toch een radicaal andere aanpak nodig.. Wat zich nu wreekt, was voorspelbaar: in de vergadering van de Provinciale Staten (van november 2008) werd het plangebied reeds begrensd, waardoor nu, onder verwijzing naar die begrenzing, goede aangedragen alternatieven niet meer uitvoerbaar zijn (tenzij de Staten daar in juni op terug zullen komen).

II. Dat “..voor bezoekers en recreanten mogelijkheden zijn geschapen in het plan om vanaf de kades ... over het landschap te kunnen kijken..”(blz. 65) als argument om aan te tonen dat het met het vrije uitzicht in Hamdijk nog wel meevalt, is in zijn onbegrip helaas veelzeggend. Het gaat niet om uitzichtpunten vanaf hoogtes in dit landschap, het gaat over aantasting van het landschap door het creëren van hoogtes als visuele obstakels die de ruimtelijke werking ervan aantasten en daarmee van zijn karakter beroven. Geheel onnodig, zoals de aangedragen alternatieven tonen. Die luiden:
- veel lagere kades (1,0 m boven het maaiveld) rond een groter gebied met gecontroleerde inlaat, dan wel

¹ De ontstaansgeschiedenis van het gebied is het heroveren van land op zee, dat proces is nog leesbaar uit het landschap. Binnendijks een situatie creëren die vroeger buitendijks voorkwam (meanders in geulen, rietlanden en vochtige graslanden) en dat nadrukkelijk rekening houden met het landschap noemen, bevreemdt ons. Het is een vorm van ontkenning van de ontwikkelingsgeschiedenis van het landschap in plaats van erkenning.

Dat de robuuste verbindingzone gesitueerd zou zijn aan de rand van het open landschap overtuigt niet. Het open landschap strekte zich tot voor kort tot aan de andere kant van de Rijksgrens uit en situering hier is niet aan de rand maar er dwars doorheen. De recente ingrepen in het landschap met het karakter van misgrepen creëerden een visuele barrière die ongedaan gemaakt moet worden in plaats van verder gefixeerd.

- een kade van + 2,0m NAP ten westen van het B.L. Tijdenskanaal, met zomerkades op de plek van de huidige westelijke kade; zeg maar: de “uiterwaarden-variant”. (De door ons genoemde *zomerkade* ondervindt reeds het probleem dat in de reactie op eenzelfde voorstel van Bond Heemschut wordt genoemd.)

III. Wij menen dat de geprojecteerde dijkhoogtes tussen Nieuweschans en Nieuwstatenzijl de historische hoogtes verre overstijgen. (pp 62 & 63.)

a. Dat deze dijkhoogtes zouden corresponderen met de hoogtes van de voormalige zeedijken zien wij graag gestaafd met historisch kaartmateriaal. Tussen Nieuwstatenzijl en Oude Statenzijl waren de dijken uiteraard het hoogst. Vanaf Oude Statenzijl tot Oude Zijl was die hoogte in de herinnering van de plaatselijke bevolking lager dan de nu geprojecteerde + 3,50 m NAP. Wij zien graag bewijs van het tegendeel.

b.1. Als de sluis van Oude Statenzijl niet ook hersteld wordt, heeft een hogere kruin dan die van de dijken stroomopwaarts, d.w.z hoger dan + 2.00 m NAP, geen zin voor de dijk vanaf Nieuwe tot Oude Statenzijl in het kader van de compartimentering van de kustverdediging. Tevens zou dan de oostoever op hetzelfde niveau gebracht moeten worden, om een omtrekkende beweging door het water via Duitsland uit te sluiten. Dat wordt nergens genoemd. Een hogere kruin dan + 2,0 m NAP is daardoor in het gehele stroomgebied niet functioneel.

b.2. Een dijk die op de westoever hoger is dan die op de oostoever heeft evenmin zin, tenzij wij veronderstellen dat onze Duitse burens bereidwillig als overlaat zullen gaan fungeren voor ons water.

Op grond van bovenstaande argumenten blijven wij de dijkhoogtes niet-functioneel achten. Schadelijk voor de karakteristieke openheid van het landschap zijn zij wel. En dat die asymmetrie in dijkhoogte aan beide oevers er raar en a-historisch gaat uitzien is zeker.

IV. De nota “Zienswijzen en Commentaar” zegt (p. 63): “De robuuste verbindingzone is inderdaad bedoeld als een natte verbinding met rietland en grasland. In het inrichtingsplan is geen wilgenbos of struweel opgenomen.” Wij zijn blij met deze bevestiging van de gewenste inrichting, maar wij wijzen erop dat op de profielen wilgenbossen en struweel staan ingetekend van 5 m hoog, in strijd met deze intenties.

Wij vragen:

a. te worden betrokken bij de uitwerking van de inrichting van het hele gebied, naast de Stichting het Groninger Landschap; en

b. afdwingbare garanties dat verzuiging van de gebieden zal worden voorkomen.

Algemeen

Het is zaak voortschrijdend inzicht te verdisconteren in plannen voor de toekomst.

- 1) Het Oldambt levert een wezenlijke bijdrage aan het behoud van 12 soorten op de rode lijst. Behoud van biodiversiteit lijkt meer gediend met agrarisch natuurbeheer van hun habitat – akkerland - dan met de aanleg van het zoveelste plas/drasgebied.
- 2) De belangrijkste wens van de bewoners van de provincie, zoals tot gelding gebracht in de recente landschapenquete, is het handhaven van het open karakter van het landschap.
- 3) Een beroep op 20 jaar oude beslissingen (“herinrichting deelgebied Oldambt van 1990”) als basis voor nieuwe inrichtingsplannen is een zwaktebod (zoals dat bij het “Bos op Houwingaham” geschiedt, op blz 62).